

kojima se malo-pomalo smanjuje prvotna impulzivnost. Ratne godine vezale su Becića za rad u ateljeu i u bližjoj okolici Zagreba, pa je to razdoblje bez značajnijih stilskih mijena. Ipak, u mrtvim prirodama učinjen je pomak koji je karakterističan za njegove kasne godine. S palete se gubi smeđi ton u korist širih maslinasto-srebrnih planova i površina diskretne modulacije, koje unose u djelo atmosferu i utapaju male stvari u osebniju poeziju čiste slikarske vidljivosti (*Mrtva priroda*, 1942; *Vrganji*, 1943; *Snježnice*, 1945). Sužavanje tonske skale, sve mekše i lazurnije slikanje motiva, ujednačeni ritam planova boje znače blagi povratak vlastitim sezanističkim vrlinama (*Portret bake*, 1944; *Rakovi*, 1946, *Djevojčica s lutkom*, 1947). I dok je bio načas zahvaćen tendencioznim realizmom, B. mu je pokušao prići lapidarno sezanistički (*Jablanica*, 1949) ili je stigao samo do crtačkoga kostura herojskog motiva. Posljednja njegova slika, *Trešnje u Blažuju*, 1952. nije samo sezanistička, već i otvoreno cézan-neovska. U kontinuitetu moderne hrv. umjetnosti, na prijelazu stoljeća, slikarstvo V. Becića otvorilo je (uz Račićovo i Kraljevićevo) novo razdoblje. Još 1909. A. G. Matoš uočava njegovu nadarenost i novu problematiku slikarstva, upućenu isključivo prema samostalnim vrijednostima slike. M. Krleža dao je (1931) prvu razdiobu Becićeva dotadašnjega rada. To je trenutak kada je u punom naponu djelovanje »Grupe trojice« (Babić, Becić, Miše) i njihova poetika »čistoga slikarstva« realističke i kolorističke orijentacije. U knjizi *Umjetnost kod Hrvata* (1943) Lj. Babić stavlja naglasak na prvo, Münchensko razdoblje kao nenadmašenu odrednicu u redosljedu Becićevih sretnijih i manje sretnih faza. Njegovim djelom osobito se bavio M. Peić. — Samostalno je izlagao u Zagrebu i Osijeku, a studijske i retrospektivne izložbe priređene su mu u Zagrebu, Beogradu, Slavanskom Brodu i Osijeku.

BIBL.: *Uspomene*, Savremenik, 1931, 11; *Sjećanje na Račića i Kraljevića*, HR, 1935, 8.

LIT.: A. G. Matoš, Djelovi s umjetničke izložbe, HS, 1909, 9–10. — J. Miše, Naša likovna umjetnost, Književna republika, 1924–25, 4. — Lj. Babić, Pioniri našeg slikarstva, Svijet, 1928, 26. — M. Krleža, O Vladimiru Beciću, HR, 1931, 1. — Lj. Babić, Umjetnost kod Hrvata, Zagreb 1943, str. 207–214. — M. Peić, Vladimir Becić (katalog), Zagreb 1957. — T. Maroević, Na kušnji vremena, u: knjizi: Polje mogućeg, Split 1969. — B. Gagro, Slikarstvo minhenškog kruga (katalog), Zagreb 1973. — V. Maleković, Grupa trojice (katalog), Zagreb 1976. — M. Peić, Vladimir Becić i akvareli (katalog), Slavonski Brod 1981. Z. Ru.

BEDEKOVČINA, selo u Zagorju. Brežuljkast kraj JZ od Zlatara, blizu rijeke Krapine, bio je od 1267. posjed porodice Bedeković. Selo se sastoji od *Gornje* i *Donje Bedekovčine*. Na slikovitu brežuljku u Gornjoj Bedekovčini stoji jednokatni dvorac, građen 1740–50, jedan od najljepših zagorskih dvoraca; pačetvorinastoga je tlocrta s tornjićem uvrh strmoga krovišta. Unutrašnjost mu je razvedena oko velikog predvorja i stubišta s kamenom perforiranom ogradom. U Donjoj Bedekovčini stoji jednokatna, tlocrtno pačetvorinasta kurija iz 1780. s kućnom kapelom, ugrađenom kao zidni ormar. Obje se građevine ubrajaju među vrijedne primjere zagorske barokne arhitekture. Župna crkva Sv. Barbare (u Komoru), pregrađena 1778, jednobrodna je kasnobarokno-klasicistička građevina, nadsvođena kasetiranim kupolom nad svetištem. Ima kasno-barokno-klasicističke oltare i propovjedaonicu iz 1786, a među zlatarskim predmetima kalež s emajliranim sličicama iz 1713 (dar Gabrijela Bedekovića i Emerika Eszterházyja).

LIT.: V. Marković, Barokni dvorci Hrvatskog zagorja, Zagreb 1975. — D. Baričević, Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. st. u središnjem dijelu Hrvatskog zagorja, Ljetopis JAZU, 1978, 78, str. 579–580. — J. Komorčec, Bedekovčina 1727–1977. Ljetopis župe i mjesta, Bedekovčina 1977. — M. Obad-Ščitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. A. Ht.

BEDEKOVIĆ, Kamilo, građevinski inženjer (Zagreb, 3. VII. 1839 – 19. IX. 1915). Diplomirao na Visokoj tehničkoj školi u Beču. God. 1861–69. bio je predstojnik gradskoga građevinskog ureda u Zagrebu, suradnik na prvomu urbanističkom planu Zagreba, 1865, a od 1875. nadinženjer Vlade u Zagrebu (vodio asanaciju štete od potresa 1880. i obnovu Zagreba). Zaslužan je za unapređenje tehničke službe i građevinarstva u Hrvatskoj.

BIBL.: *O postanku i djelovanju obrtničkog društva u Zagrebu*, Zagreb 1866; *O razviku građevina u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji za posljednjih 50 godina*, Viesti Društva inženjera i arhitekata, 1891, 4.

LIT.: Životopis jubilara Kamila Bedekovića, kr. tehničkog savjetnika, Viesti Društva inženjera i arhitekata, 1899, 4. — J. Stanisavljević, Spomen-knjiga na proslavu 25-godišnjice opstanka Društva inženjera i arhitekata, Zagreb 1903. L. D.

BEDEKOVIĆ, Milka, slikarica (Zaprešić, 30. IV. 1883 – Zagreb, 2. V. 1977). Polazila je priv. slikarsku školu M. Cl. Crnčića u Zagrebu 1904. i

BEDEKOVČINA, dvorac

Académie Julian u Parizu 1906 (F. Schommer). Vodila je Atelje za narodne motive na Zemaljskoj stručnoj školi u Zagrebu 1908. Pohađala je Kunstgewerbeschule i priv. slikarsku školu M. Heymanna u Münchenu 1909/10. Predavala ručni rad i crtanje na Učiteljskoj školi u Zagrebu 1919–38. Slikala je motive iz okolice Zagreba i portrete (*Portret Belgijanke*, 1906; *Portret Vilme*, 1907; *Majka*, 1934).

Njezina sestra *Vilma* (Zaprešić, 30. IV. 1883 – Zagreb, 18. III. 1976) predavala je vezenje, nastavu kroja i šivanje na Ženskoj stručnoj školi u Zagrebu 1918–43. Zajedno su izvezle zastavu Vatrogasnog društva u Lomnici 1930. Živjele su u Zagrebu i u kuriji Lomnica u Turopolju.

LIT.: V. Huzjak i A. Simić Bulat, Susreti s Lomnicom (katalog), Velika Gorica 1968. Ž. Sa.

BEDENGRAD, ruševina burga u Krndiji kraj sela Gradac, JZ od Našice. Sačuvana ulazna kula s gotičkim arhit. detaljima, djelomično građena od klesana kamena; klesancima su pojačani i uglovi. Spominje se od XIV. st. kao vlasništvo Gorjanskih.

LIT.: Z. Horvat, Bedengrad – Našice, Vijesti MK, 1977, 4.

BEDENICA, selo u blizini Zeline. Na brežuljku župna crkva Svih Svetih, vjerojatno iz XIII. st. Ima zvonik nad pročeljem, debele zidove poput obrambenih bedema, potpornjake, gotički nadsvođeno svetište te romanički okrugli otvor (*oculus*) iza gl. oltara.

LIT.: L. Dobronić, Po starom Moravču, Zagreb 1979.

BEDENKO, Vladimir, arhitekt (Zagreb, 14. X. 1943). Diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu (1967) gdje je i doktorirao (1986). Od 1970. radi na istomu Fakultetu gdje je od 1991. profesor. Bavi se poviješću arhitekture.

BIBL.: *Križevci urbanistički razvoj*, Glasilo Arhitektonskog fakulteta, 1975, 3; *Čitanje grada*, ČIP, 1981, 6; *Zagrebački gradec, kuća i grad u srednjem vijeku*, Zagreb 1989; *Gradec – osnivanje i gradnja jednog europskog grada*, u: Zlatna bula 1242–1992 (katalog), Zagreb 1992. R.

BEDNJA, selo u Zagorju, Z od Ivanca. Župna crkva Sv. Marije je jednobrodna, s polukružnim svetištem (1783) kraj kojeg je sakristija; zvonik se izdiže iz glavnoga pročelja. Barokno svetište podignuto je 1783, a iluzionistički naslikana pozadina oltara 1792. Gl. klasicistički oltar djelo je Matije Galla iz Ormoža. Orgulje je izradio mlet. orguljar Gaetano Moscatelli (1812). Kaleži su iz XVII. st., a nadgrobna ploča Gašpara Draškovića iz 1587. Pred crkvom je Nikola Zidić dao podići pil Sv. Marije (1672).

LIT.: D. Baričević, Pregled spomenika skulpture i drvorezbarstva 17. i 18. stoljeća u sjevernom dijelu Hrvatskog zagorja, Ljetopis JAZU, 1971, 75, str. 524–526. — I. Šaban, Orgulje mletačkog graditelja u Bednji, Vijesti MK, 1974, str. 63–69. — J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. A. Ht.

BEDNJANEC, Ivica, crtač stripova (Zagreb, 1. VI. 1934). Diplomirao na Višoj grafičkoj školi u Zagrebu 1962. Prvi strip objavio je 1952. u listu »Petko«. Od početka 60-ih godina stalno je prisutan u hrv. stripu. Po vlastitu scenariju izveo je brojne stripove koje odlikuje siguran crtež i izvanredna likovnost. Ističu se serijali *Osmoškolci*, *Lastan* i *Genije* koji od 1968. izlaze u »Modroj lasti«, dok je od likova najpoznatiji Nježni. Serijal *Nježni robijaš* izlazi dvije godine u »Kerempuhu« i njemačkom »Pardonci« a *Nježni sport* u »SN reviji« od 1976. Objavio je knjigu stripova *Nježni sport*

M. BEGOVIĆ, Galerija naivne umjetnosti u Hlebinama

— satirička enciklopedija sporta u stripu (Zagreb 1980). Samostalno je izlagao u Zagrebu 1980.

LIT.: V. Krulčić, Hrvatski poslijeratni strip, Pula 1984.

V. Fo.

BEGOVIĆ, Ingrid, slikarica i kostimografinja (Orebić, 3. XII. 1936). Završila je Školu primijenjene umjetnosti u Splitu 1959. i Akademiju u Zagrebu 1963 (I. Režek, I. Šebalj). Slika i crta apstraktne kompozicije pokrenutih grafičkih ritmova i intenzivna kolorita. Samostalno je izlagala u Zagrebu 1966. Kao kostimograf i scenograf surađuje s kazalištima u Splitu, Zagrebu, Titogradu, Osijeku i Dubrovniku (F. Dürrenmatt, *Posjet stare dame*, 1962; P. I. Čajkovski, *Labuđe jezero*, 1965; M. Držić, *Dundo Maroje*, 1973; L. Pirandello, *Tako je ako vam se čini*, 1974; A. P. Čehov, *Ujak Vanja*, 1975; F. G. Lorca, *Krvava svadba*, 1976; M. Matković, *Heraklo*, 1977; W. Shakespeare, *Hamlet*, 1981). Bavi se tapiserijom, radi nacрте za tkanine i unikatne modne kostime. Služi se stiliziranim elementima dalmatinskoga folklor.

LIT.: G. Quien, Crveno za kraljicu, O kostimima Ingrid Begović, Prolog, 1977, 33–34. Ž. Sa.

BEGOVIĆ, Miroslav, arhitekt (Osijek, 31. VIII. 1925). Završio studij na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu, gdje od 1964. djeluje kao docent a od 1970. kao izvanredni profesor na katedri za arhitektonsko projektiranje. Bavi se turističkom izgradnjom, problematikom rasvjete u arhitekturi i unutrašnjim uređenjem lokala (»Elektrotehna« i »Kristal« u Zagrebu), projektira galerijske i muzejske zgrade. Autor je projekata za paviljon »Đuro Đaković« na Zagrebačkom velesajmu, za obnovu Ateljea Meštrović i rekonstrukciju robne kuće »Varteks« u Zagrebu, za Galeriju naivne umjetnosti u Hlebinama, »Eden« u Rovinju (s I. Bartolićem) i za uređenje unutrašnjosti hotela »Palace« u Hvaru s rekonstrukcijom gradske lože. Izradio projekt za regulaciju sjeverne strane Trga bana J. Jelačića, za arhitektonsko-urbanističko rješenje Tkalčićeve ulice i za blok između Tkalčićeve i

Radićeve ulice u Zagrebu (1982–88). Glavni urednik časopisa »Čovjek i prostor« od 1962–79.

BIBL.: *Uloga svjetlosti u arhitektonskoj kompoziciji*, Beograd 1971; *Metodologija iznalaženja rješenja za suvremeni način osvijetljavanja naslijeđenih spomenika kulture i gradskih cjelina*, Arhitektura, 1975, 154; *Revitalizacija bloka Tkalčićeva–Radićeva ulica–Krvavi most u Zagrebu*, Zagreb 1978. Z. Kol.

BEK, Angela, naivna slikarica i kiparica (Banfi kraj Štrigove, 16. VI. 1906). Slikanjem i modeliranjem bavi se od kraja II. svj. r. Većinu njezina opusa čine skulpture i reljefi od sušene i temperom ili zidnom bojom obojene gline koji prikazuju likove svetaca. U temperama i akvarelima osim svetačkih i biblijskih likova vrlo su česti motivi kraljolika.

LIT.: V. Maleković, 1 Naïfs Croati, Novara 1975. — *Isti*, Fantastika u izvornom slikarstvu zagorskog kruga (katalog), Zagreb 1978. — *Lj. Ramušćak*, Angela Bek (katalog), Čakovec 1986. V. G. Č.

BEK, Božo, povjesničar umjetnosti (Đurđevac, 14. IX. 1926). Diplomirao je u Zagrebu 1952. Najprije je kustos u Kabinetu grafike JAZU (1954–60), potom trideset godina djeluje u Galeriji suvremene umjetnosti u Zagrebu gdje je 1960/61. direktor; 1961–72. direktor Galerija grada Zagreba, potom viši kustos te muzejski savjetnik (1978–90). Bio je jedan od pokretača *Male likovne biblioteke* i edicije *Jugoslavenska grafika* (1957) i glavni urednik časopisa »Bit-international«. Organizirao je ili sudjelovao u organizaciji važnih izložbi suvremene umjetnosti: »Riječki saloni« (1959. i 1961), »I. zagrebačka izložba grafike« (1960), »Djela i kretanja« (Dubrovnik 1960), »I. trijenale likovnih umjetnosti« (Beograd 1961), »Nove tendencije« (Zagreb 1961–73), »Arte d'oggi nei musei, XXXII^a Biennale« (Venecija 1964), »2e Salon international de Galeries pilotes« (Lausanne 1966), »L'art en Yougoslavie de la préhistoire à nos jours« (Pariz 1971) i dr. Autor je brojnih predgovora u katalozima izložbi. Zalagao se za inovacije i pomagao avangardna nastojanja u umjetnosti.

BIBL.: *Marijan Detoni*, Zagreb 1957; *Edo Murtić*, Zagreb 1958; *Galerija suvremene umjetnosti*, u katalogu: U susret Muzeju suvremene umjetnosti, Zagreb 1986. M. Sus.

BEKER, Žarko, crtač stripova (Zagreb, 2. XII. 1936). Studirao arhitekturu 1955–57. u Zagrebu. God. 1956–58. animator u Zagreb-filmu, 1959–67. crtač stripova i ilustracija u »Plavom vjesniku«, potom grafički oblikovatelj u Likovnom ateljeu Agencije za marketing »Vjesnik« (od 1991. EP'64). Prvi strip objavljuje već 1951. u listu »Pionir«. Za »Plavi vjesnik« crta realistički strip samostalnoga grafičkog izraza: *Zavišu*, svoj najpoznatiji strip koji izlazi od 1960. u četiri epizode (scenarij Zvonimir Furtinger), znanstvenofantastične (*Plavel Biri*, 1959; *Magirus*, 1967), humorističke (*Mak Makić*, 1964; *Špiljko*, 1966) i druge stripove. Bavi se oblikovanjem plakata, knjiga i ambalaže.

LIT.: V. Krulčić, Hrvatski poslijeratni strip, Pula 1984.

V. Fo.

BELA, selo u dolini podno sjeverne strane Ivanšćice. Tu su dva dvora: Bela I. je masivna zgrada s pravokutnom branič-kulom na ulazu, opasana jarcima i zidom s četiri omanje zaobljene ugaone kule građena od 1605. do XVIII. st. (posjed Petheo de Gerse). Prilazi joj se drvenim mostom do željeznih vrata na ulazu. Malo podalje nalazi se Bela II., visok jednokatni barokni dvorac s dvjema cilindričnim kulama iz XVIII. st. (posjed Ožegovića). — Iznad doline su ruševine utvrđenoga grada *Bele* (*Pusta Bela*), sjedišta viteškoga reda ivanovaca XII–XV. st. Taj grad, na važnom prijelazu preko Ivanšćice, spominje se od 1553. kao srušen (»dirutum castrum Bela«).

